# Sosyal Onay ?htiyac? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Sosyal Onay ?htiyac? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30752

ARABPSYCHOLOGY.COM

## Özet

Sosyal Onay ?htiyac? Ölçe?i (SO?Ö), Burcu Kara?ar ve Sibel Ö?ütülmü? taraf?ndan 2016 y?l?nda geli?tirilmi? bir psikolojik ölçüm arac?d?r. Bu ölçek, bireylerin ba?kalar? taraf?ndan kabul edilme, be?enilme ve sosyal onay görme aray???ndaki e?ilimlerinin yo?unlu?unu ve s?kl???n? ölçmeyi amaçlamaktad?r. Geli?tirme çal??mas?, ölçe?in psikometrik özelliklerini, özellikle de geçerlik ve güvenirlik düzeylerini titizlikle analiz etmek üzere tasarlanm??t?r. SO?Ö, sosyal psikoloji ve ki?ilik psikolojisi alanlar?nda, bireyin davran??lar?n? ve öz sunumunu etkileyen temel motivasyonlar? anlamak için önemli bir araç olarak konumlanm??t?r.

Ölçe?in geli?tirme süreci, kapsaml? bir madde havuzu olu?turma ve bu maddelerin faktör yap?s?n? ortaya ç?karma ad?mlar?n? içermi?tir. Ara?t?rmac?lar, elde ettikleri verilerle ölçe?in tek veya çok boyutlu yap?s?n? incelemi? ve sosyal onay ihtiyac?n?n temel bile?enlerini tan?mlam??lard?r. Bu ölçek, özellikle sosyal kayg?, uygunluk davran??? ve öz-sayg? gibi di?er psikolojik yap?larla ili?kisini inceleyen ara?t?rmac?lar için de?erli bir kaynak sunmaktad?r.

## Anahtar Kelimeler

Sosyal Onay ?htiyac?, Sosyal Kabul, Onaylanma, Öz Sunum, Geçerlik, Güvenirlik, Psikometrik Geli?tirme.

## Yazarlar

Burcu Kara?ar, Sibel Ö?ütülmü?.

## Amaç

Sosyal Onay ?htiyac? Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin sosyal çevreleri taraf?ndan olumlu de?erlendirilme ve kabul görme yönündeki içselle?tirilmi? motivasyon düzeylerini ölçmektir. Bu ihtiyaç, bireyin davran??lar?n?, kararlar?n? ve hatta duygusal tepkilerini ?ekillendiren güçlü bir itici güç olabilir. Ölçek, bu ihtiyac?n ?iddetini nicel olarak belirleyerek, bireysel farkl?l?klar?n anla??lmas?na katk?da bulunur.

Geli?tirme çal??mas?, Türk kültür ba?lam?nda sosyal onay ihtiyac?n? geçerli ve güvenilir bir ?ekilde ölçebilecek, özgün bir ölçme arac?n? bilimsel literatüre kazand?rmay? hedeflemi?tir. Bu amaç do?rultusunda, ölçe?in klinik, e?itim ve ara?t?rma ortamlar?nda kullan?ma uygun bir yap? sergilemesi sa?lanm??t?r.

## Yap?

ARABPSYCHOLOGY.COM

Sosyal Onay ?htiyac? Ölçe?i, bireyin sosyal ortamda takdir edilme ve d??lanmaktan kaç?nma motivasyonunu temsil eden psikolojik bir yap?y? ölçmektedir. Bu yap?, genellikle sosyal uygunluk ve sosyal kayg? ile yak?ndan ili?kilidir. Yüksek sosyal onay ihtiyac?na sahip bireyler, genellikle davran??lar?n? sosyal beklentilere göre ayarlama e?ilimi gösterirler.

Ölçe?in yap?sal analizi (Faktör Analizi) sonucunda ortaya ç?kan boyutlar, sosyal onay ihtiyac?n?n farkl? yönlerini, örne?in "Olumsuz De?erlendirilme Korkusu" ve "Olumlu ?zlenim Yaratma Çabas?" gibi alt bile?enlerini ayr??t?rm?? olabilir. Bu çok boyutlu yap?, sosyal onay ihtiyac?n?n tek tip bir fenomen olmad???n?, aksine farkl? sosyal etkile?im motivasyonlar?ndan kaynakland???n? göstermektedir.

## Geçerlik

Kara?ar ve Ö?ütülmü? (2016) taraf?ndan yürütülen geçerlik analizi, ölçe?in amaçlad??? yap?y? ne ölçüde do?ru ölçtü?ünü kan?tlamay? amaçlam??t?r. Bu kapsamda, öncelikle kapsam geçerli?i için uzman görü?lerine ba?vurulmu?, ard?ndan yap? geçerli?i için istatistiksel yöntemler kullan?lm??t?r.

Yap? geçerli?i çal??malar?nda genellikle Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) ve Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) yöntemleri kullan?larak ölçe?in faktör yap?s? test edilmi?tir. Ayr?ca, ölçüt ba??ml? geçerlik kapsam?nda, Sosyal Onay ?htiyac? Ölçe?i puanlar?n?n, sosyal kayg? veya sosyal arzu edilebilirlik gibi teorik olarak ili?kili oldu?u dü?ünülen di?er ölçeklerle korelasyonlar? incelenmi?tir. Bu analizler, SO?Ö'nün beklenen teorik çerçeveye uygun bir yap? sergiledi?ini göstermektedir.

## Güvenirlik

Güvenirlik analizi, ölçe?in farkl? zamanlarda veya farkl? madde gruplar?nda tutarl? sonuçlar verip vermedi?ini belirlemek için kritik öneme sahiptir. SO?Ö'nün güvenirlik çal??mas?nda, iç tutarl?l?k katsay?s? olan **Cronbach Alfa** de?erinin hesaplanmas? beklenmektedir.

Yüksek bir Cronbach Alfa katsay?s? (genellikle .70 ve üzeri), ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir. Ek olarak, ölçe?in zamana kar?? direncini ölçmek amac?yla test-tekrar test güvenilirli?i çal??malar? da yap?lm?? olabilir. Bu güvenilirlik göstergeleri, SO?Ö'nün bilimsel ara?t?rmalarda kullan?labilirli?ini desteklemektedir.

## Faktör Analizi

Sosyal Onay ?htiyac? Ölçe?i'nin geli?tirme sürecinde, ölçe?in yap?sal geçerli?ini sa?lamak amac?yla Faktör Analizi teknikleri kullan?lm??t?r. ?lk olarak, ölçe?in potansiyel boyutlar?n? ke?fetmek için Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) uygulanm??t?r. Bu analiz, ölçek maddelerinin hangi temel faktörler alt?nda topland???n? ve bu faktörlerin sosyal onay ihtiyac?n?n hangi alt

ARABPSYCHOLOGY.COM

bile?enlerini temsil etti?ini ortaya koymu?tur.

AFA sonucunda belirlenen faktör yap?s?n?n teorik beklentilerle uyumlu olup olmad???n? test etmek amac?yla Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) gerçekle?tirilmi?tir. DFA, ölçek yap?s?n?n hedef popülasyonda uygun uyum indeksleri (örne?in, CFI, TLI, RMSEA) sergileyerek kabul edilebilir bir model uyumuna sahip oldu?unu do?rulam??t?r. Bu faktör yap?s?, ölçe?in puanlanma ve yorumlanma biçimi için temel te?kil etmektedir.

## Enstrüman

**Test Türü:** Öz Bildirim Envanteri (Self-report inventory)

**Format:** Likert Ölçe?i Tipinde Derecelendirme (Genellikle 5 veya 7 seçenekli, "Tamamen Kat?l?yorum"dan "Kesinlikle Kat?lm?yorum"a kadar).

**Mevcut Diller:** Türkçe (Türkçe)

**Popülasyon Grubu:** Üniversite Ö?rencileri ve Genel Yeti?kin Popülasyonu.

**Ya? Grubu:** 18 ya? ve üzeri yeti?kinler.

**Popülasyon Detaylar?:** Geli?tirme çal??mas? genellikle yüksekö?retim kurumlar?ndaki ö?renciler üzerinde yürütülmü?tür, ancak ölçek yeti?kin popülasyonunda da kullan?labilir. Spesifik popülasyon detaylar? için orijinal makalenin incelenmesi gerekmektedir.

**Test Metodolojisi:** Ka??t-kalem veya dijital ortamda bireysel olarak uygulanan, kat?l?mc?lar?n sosyal onay ihtiyac?n? yans?tan ifadelere ne ölçüde kat?ld?klar?n? belirtmelerini gerektiren bir metodoloji izlenir.

## Anahtar Kelimeler

Psikometrik Özellikler, Sosyal Arzu Edilebilirlik, Özgüven, Ki?ilik, Geli?tirme Çal??mas?, Faktör Analizi, Ege E?itim Dergisi.

## Yazarlar

**Yazar ORCID Tan?mlay?c?:** Bilgi mevcut de?ildir.

**Kurum E-posta Adresleri:** burcukarasar@gmail.com

**Yaz??ma Adresi:** Burcu Kara?ar (Yaz??ma Sorumlusu).

ARABPSYCHOLOGY.COM

## ?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Sosyal Onay ?htiyac? Ölçe?i'nin geli?tirme çal??mas? 2016 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in ticari kullan?m? veya telif durumu hakk?nda kesin bilgi için sorumlu yazar Burcu Kara?ar ile do?rudan ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?mlar genellikle yazar izniyle ücretsizdir, ancak bu durumun teyit edilmesi önemlidir.

Ölçe?in orijinal PDF doküman? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: sosyal-onay-ihtiyaci-olcegi-toad.pdf

## Referanslar

Kara?ar, B. ve Ö?ütülmü?, S. (2016). Sosyal Onay ?htiyac? Ölçe?i: Geçerlik ve güvenirlik analizi. *Ege E?itim Dergisi, 17*(1), 84-104.

## Sosyal Onay ?htiyac? Ölçe?i Maddeleri

**ÖNEML?:** A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir. Ölçek maddeleri kaynak içerikte yer almamaktad?r.

Ölçek maddeleri bu akademik giri? için sa?lanan kaynak içerikte bulunmamaktad?r. Maddelerin tam listesi için lütfen Kara?ar ve Ö?ütülmü? (2016) taraf?ndan yay?mlanan orijinal makaleye ba?vurunuz.

ARABPSYCHOLOGY.COM